

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Nc/3/2017
Identifikačné číslo spisu:	1515219176
Dátum vydania rozhodnutia:	14.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1515219176.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu D., bývajúceho v W., zastúpeného JUDr. Namirom Alyasry, PhD., advokátom so sídlom v Nitre, Štúrova 43, proti žalovanému News and Media Holding a.s., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 25, IČO: 47 256 281, zastúpenému advokátskou kanceláriou SCHWARZ advokáti s.r.o., so sídlom v Bratislave, Podbrezovská 40, IČO: 36 858 285 a advokátskou kanceláriou splnomocnenou na doručovanie Škubla & Partneri s.r.o., so sídlom v Bratislave, Digital Park II, Einsteinova 25, IČO: 36 861 154, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 60 000,- Eur, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 39 C 522/2015, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14 Co 58/2017, 14 Co 59/2017, takto

rozhodol:

I. Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave D. e v y l ú č e n á z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14 Co 58/2017, 14 Co 59/2017 (vec Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 39 C 522/2015).

II. Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave D. n i e s ú v y l ú č e n é z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14 Co 58/2017, 14 Co 59/2017 (vec Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 39 C 522/2015).

Odôvodnenie

1. D. ako predsedníčka senátu určená na prejednanie a rozhodnutie vecí v odvolacom konaní vedenej pod sp. zn. 14 Co 58/2017, 14 Co 59/2017 na Krajskom súde v Bratislave, predložila Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vec na rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorú voči sudcom senátu 14 Co Krajského súdu v Bratislave vzniesol žalobca, a to spolu s písomnými vyjadreniami dotknutých sudkýň k tejto námietke.

2. Žalobca v námietke zaujatosti z 5. apríla 2017, doručenej krajskému súdu 10. apríla 2017 (č. l. 504), uviedol, že má dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudkýň senátu 14 Co Krajského súdu v Bratislave, z nasledovných dôvodov. Žaloba v tejto veci bola podaná na základe difamačných článkov uverejnených žalovaným v spoločenskom týždenníku PLUS 7 DNÍ, ako aj v jeho internetovej verzii. Išlo o články,

obsahom ktorých sú aj vyjadrenia členky senátu 14 Co D. vo vzťahu k osobe žalobcu. Z tohto vyplýva, že členka senátu D. by sa tak mala v odvolacom konaní podieľať na hodnotení jej vlastných vyjadrení, čo žalobca považuje za neprípustné. Z dôvodu kolegiality (isto dôvery a priateľstva) v senáte 14 Co možno mať následne podľa žalobcu odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti aj zvyšných dvoch členiek senátu, a to konkrétne predsedníčky senátu D. a druhej členky senátu E. pričom žalobca tiež poukázal na podporu D. týmito sudkyňami pri kandidatúre D. na členku Súdnej rady Slovenskej republiky.

3. Sudkyne Krajského súdu v Bratislave senátu 14 Co - D. a E. ktorým bola podľa rozvrhu práce vec pridelená na prejednanie, sa k obsahu vznesenej námietky vyjadrili nasledovne. D. uviedla, že žalobcu osobne pozná, avšak nejedná sa voči nemu o bližší vzťah, ani pozitívny resp. negatívny. Zároveň uviedla, že s D. udržiava priateľský vzťah, stretávajú sa aj vo voľnom čase, avšak subjektívne sa vo veci necíti zaujatá. D. uviedla, že podľa jej názoru sa nejedná o difamačný výrok. Uvedené považuje len za odporúčenie predsedníčke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, aby verejnosti vysvetlila medializované údaje spochybňujúce dôveryhodnosť osoby žalobcu. Preto sa taktiež necíti vo veci subjektívne zaujatá. E. uviedla, že sa vo veci necíti zaujatá, nemá žiaden pomer k sporu, k stranám sporu, ani k ich zástupcom, pretože nikoho z nich nepozná. Jej priateľský vzťah s kolegyňami D. jej nebráni rozhodnúť vo veci v súlade so zákonom, nezaujato a spravodlivo.

4. Žalovaný sa k vznesenej námietke zaujatosti nevyjadril.

5. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudkyň Krajského súdu v Bratislave z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

6. V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

7. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

8. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/).

9. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

10. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

11. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

12. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezáujato a spravodlivo.

13. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezáujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikaturu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. ESLP vo svojich rozhodnutiach pripomína, že súdy by preto mali rozoznávať dôležitosť predchádzania nebezpečenstva reálnej možnosti záujatosti. Aspekty nestrannosti a všeobecné princípy vyhodnocovania zosumarizoval ESLP vo veci *Morice v. Francúzsko* (sťažnosť č. 29369/10, rozsudok Veľkej komory zo dňa 23. apríla 2015, §§ 73 až 78).

14. Ostatne uvedený rozsudok Veľkej komory ESLP v zásade zhrnul všetko, čo už bolo povedané v predchádzajúcich jeho komorových rozsudkoch *Delcourt v. Belgicko* (sťažnosť č. 2689/65, rozsudok zo 17. januára 1970), *Piersack v. Belgicko* (sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. októbra 1982), *De Cubber v. Belgicko* (rozsudok z 26. októbra 1984, § 25), *Hauschildt v. Dánsko* (rozsudok z 25. mája 1989, § 47), *Fey v. Rakúsko* (sťažnosť č. 14396/88, rozsudok z 24. februára 1993), *Thomann v. Švajčiarsko* (rozsudok z 10. júna 1996), *Pullar v. Spojené kráľovstvo* (rozsudok z 10. júna 1996, § 32), *Ferrantelli a Santangelo v. Taliansko* (sťažnosť č. 19874/92, rozsudok zo 7. augusta 1996, § 58), *Castillo Algar v. Španielsko*, (rozsudok z 28. októbra 1998, § 45), *Wettenstein v. Švajčiarsko* (sťažnosť č. 33958/96, rozsudok z 21. decembra 2000, § 44), *Pescador Valero v. Španielsko* (sťažnosť č. 62435/00, rozsudok zo 17. júna 2003, §§ 23 až 28), *Blesa Rodriguez v. Španielsko*, (sťažnosť č. 61131/12, rozsudok z 1. decembra 2015, §§ 41 až 44), ako aj rozsudky Veľkej komory ESLP vo veciach *Kyprianou v. Cyprus* (sťažnosť č. 73797/01, § 118) a *Micallef v. Malta* (sťažnosť č. 17056/06, § 93).

15. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní.

16. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatura ESLP dôkaz o skutočnej záujatosti. Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezáujatosti. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť.

17. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)záujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť, čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

18. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojím významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

19. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu. Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

20. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o.i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

21. V danom prípade je námietka zaujatosti členky senátu 14 Co D. odôvodňovaná tým, že žaloba v tejto veci bola podaná na základe článkov uverejnených žalovaným, pričom išlo o články, obsahom ktorých sú aj vyjadrenia tejto členky senátu vo vzťahu k žalobcovi. Dovolací súd tu preto musí konštatovať, že existencia zákonom predpokladaného vzťahu zákonného sudcu, zakladajúca pochybnosti o jeho nezaujatosti je v prejednáwanej veci daná. Skutočnosť, že zákonný sudca - členka senátu, ktorá sa v minulosti vyjadrila (akýmkoľvek spôsobom) k osobe žalobcu - strane sporu, pričom toto jej vyjadrenie je o.i. predmetom sporu - žaloby, o ktorej by mala v odvolacom konaní táto členka senátu rozhodovať, je bez ďalšieho objektívne spôsobilá vyvolať pochybnosti o nezaujatosti tejto sudkyne. Túto skutočnosť preto najvyšší súd považuje za objektívny dôvod pre vznik pochybností o nezaujatosti konania a rozhodovania namietanej sudkyne D..

22. Pokiaľ ide o predsedníčku senátu D. a druhú členku senátu E., obsah spisu (ani sama podstata vznesenej námietky) nedáva v prípade predsedníčky senátu 14 Co, ako aj členky tohto senátu E. žiadny dôvod pre vylúčenie uvedených sudkýň z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci. Vo všeobecnosti sú vzájomné vzťahy sudcov založené na profesionalite a kolegiálnosti. Iba samotná skutočnosť, že sudcovia pracujú spolu v jednom senáte na odvolacom súde a len z tejto skutočnosti následné domnelé vyvodenie veľmi blízkeho a intenzívneho vzťahu medzi nimi, nemôže byť bez ďalšieho dôvodom pre vylúčenie týchto sudcov z prejednávania a rozhodovania veci.

23. Dovolací súd záverom uvádza, že v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov sudca je pri výkone funkcie sudcu nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

24. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.